

Działania szkoły w zakresie promocji i ochrony zdrowia dzieci i młodzieży

Sławomir Nosek

W wystąpieniu skupię się na:

- ∞ programie wychowawczo-profilaktycznym szkoły,
- ∞ działaniach szkoły w zakresie promocji i ochrony zdrowia dzieci i młodzieży,
- ∞ przykładach dobrych praktyk.

Promocję zdrowia zdefiniujemy tutaj jako strategię działań i różnego rodzaju wsparcia na rzecz dzieci i młodzieży. Zdrowia rozumianego w sposób pozytywny jako stan dobrego samopoczucia fizycznego psychicznego i społecznego, a nie tylko i wyłącznie zdrowia jako braku choroby.

Działania współczesnej szkoły powinny być skoncentrowane na odpowiednim doborze środków, programów, metod pracy - tak aby skutecznie zapobiegać skutkom ewentualnych trudności w obszarze zdrowia uczniów. Szkoła ma wiele możliwości, a zarazem prawny obowiązek, aby o ten istotny aspekt funkcjonowania ucznia we współczesnym świecie zadbać. Jednym z nich jest program wychowawczo – profilaktyczny.

Szkolny program wychowawczo-profilaktyczny

[Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe –UPO \(tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r. poz. 1082\) - art. 26.](#)

Art. 26. 1. Szkoły oraz placówki, realizują program wychowawczo-profilaktyczny obejmujący:

- 1) treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów oraz
- 2) treści i działania o charakterze profilaktycznym skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.

1. Program wychowawczo-profilaktyczny uchwalany jest przez radę rodziców w porozumieniu z radą pedagogiczną – art. 84 ust. 2 UPO.

2. Definicję prawną wychowania w art. 1 pkt 3 UPO:

„Wychowanie rozumiane jako wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, wzmacnianie i uzupełnianie przez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży”.

3. Zadania wychowawczo-profilaktyczne zostały zawarte w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zadaniach ogólnych poszczególnych typów szkół. Rozporządzenie w sprawie podstawy programowej określa, że:
- szkolny zestaw programów nauczania oraz program wychowawczo-profilaktyczny szkoły tworzą spójną całość i powinny uwzględniać wszystkie wymagania opisane w podstawie programowej.

Program wychowawczo-profilaktyczny opracowuje się na podstawie wyników corocznej diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych.

Celem prowadzonych w szkole działań z zakresu promocji zdrowia jest redukcja czynników ryzyka i wzmacnianie czynników chroniących.

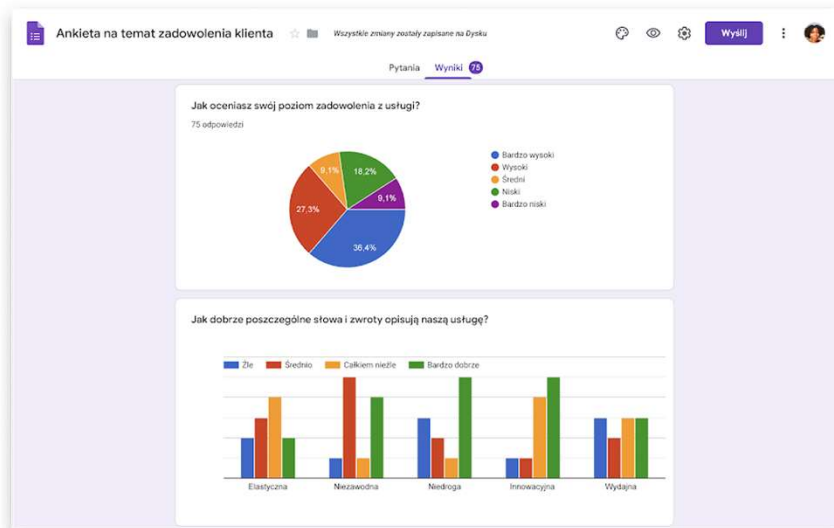
Przykłady czynników chroniących:

- ∞ pozytywny klimat szkoły trzech podmiotów: Uczeń – Nauczyciel – Rodzic,
- ∞ więź ze szkołą i środowiskiem lokalnym,
- ∞ wymagania stawiane uczniom w szczególności wymaganie od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy,
- ∞ **zdecydowana NIEZGODA wszystkich na przemoc w szkole,**
- ∞ nauka zachowań prospołecznych,
- ∞ zapewnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej również w trakcie bieżącej pracy z uczniem, odpowiednio do rozpoznanych potrzeb uczniów, w tym udzielanie pomocy w stanach kryzysu psychicznego
- ∞ pedagogizacja rodziców (...)

Moim zdaniem najważniejszym czynnikiem ryzyka, który swoimi działaniami, postawą i decyzjami eliminujemy i redukujemy w szkole jest **PRZEMOC RÓWIEŚNICZA**. Lista problemów i zaburzeń dzieci spowodowana przez przemoc rówieśniczą jest ogromna, są to m.in. zaburzenia lękowe, fobia szkolna, obniżenie samooceny, uszkodzenia ciała, próby samobójcze i samobójstwa, okaleczenia, depresja, używanie środków psychoaktywnych ...

Formularze w google jako narzędzia wykorzystywane do diagnozy, konsultacji, ankiet

LIBRUS Syngia

Ankieta ewaluacyjna szkolenia 8 listopada 2022

Pytania Odpowiedzi Ustawienia

Merytoryczne opracowanie materiałów.
Oceniając prosimy posłużyć się skalą 1-5, gdzie 1 oznacza najniższą ocenę a 5 oznacza najwyższą ocenę

1 2 3 4 5

Najniższa ocena ○ ○ ○ ○ ○ Najwyższa ocena

Co było najmocniejszą stroną szkolenia?
Tekst długiej odpowiedzi

Co było najsłabszą stroną szkolenia?
Tekst długiej odpowiedzi

Wpisz tu wyszukiwane słowa

1°C Pochmurnie 18:48 17.11.2022

Program Wychowawczo-Profilaktyczny powinien być tak naprawdę oprócz statutu narzędziem pracy szkoły wykorzystywanym w różnych obszarach. Dokument ten może być zarówno formą samokontroli uczestników procesu edukacyjnego jak i wychowawczej i profilaktycznej roli szkoły.

To przede wszystkim zaplanowane działania w programie wychowawczo-profilaktycznym umożliwiają:

- ∞ niwelowanie negatywnych zachowań uczniów w kontekście szeroko rozumianego zdrowia,
- ∞ realizację wspólnych celów szkoły i rodziców,
- ∞ realizację zadań wynikających zarówno z pomocy psychologiczno-pedagogicznej, BHP, jak też przeciwdziałającym trudnościom edukacyjnym dzieci i młodzieży,
- ∞ precyzowanie podejmowanych działań wychowawczych, edukacyjnych i opiekuńczych szkoły.

Działania szkoły winny uwzględniać trzy poziomy:

- ∞ działania na poziomie pierwszym są kierowane do całego środowiska szkolnego i te działania powinna być zaangażowana cała szkolna społeczność (nauczyciele, personel pomocniczy, uczniowie i ich rodzice oraz osoby wspierające szkołę),
- ∞ działania na poziomie drugim są adresowane do uczniów, którzy z powodu posiadanych deficytów lub trudnej sytuacji życiowej potrzebują dodatkowej pomocy w szkole,
- ∞ działania na poziomie trzecim dotyczą uczniów z poważniejszymi problemami zdrowotnymi, wymagających specjalistycznej interwencji.

Leczenie nie należy do zadań szkoły. Jednak szkoła powinna zabiegać o skierowanie ucznia z podejrzeniem zaburzeń psychicznych do specjalistów i wspierać Go podczas tego procesu leczenia jak i ponownej adaptacji po ewentualnym powrocie z leczenia.

Działania w zakresie promocji i ochrony zdrowia dzieci i młodzieży prowadzone są w ramach realizacji:

- ∞ szkolnych programów wychowawczo – profilaktycznych,
- ∞ zajęć edukacyjnych – zgodnie z obowiązującą podstawą programową,
- ∞ konkursów z zakresu edukacji prozdrowotnej,
- ∞ współpracy z pielęgniarką szkolną, stacją sanitarno-epidemiologiczną,
- ∞ godzin z wychowawcą,
- ∞ imprez sportowych i rekreacyjnych,
- ∞ akcji informacyjnych w ramach realizacji programów profilaktycznych,
- ∞ zebrań z rodzicami, pedagogizacji rodziców,
- ∞ spotkań indywidualnych i grupowych z pedagogiem i psychologiem szkolnym oraz pielęgniarką szkolną,
- ∞ spotkań ze specjalistami/praktykami w zakresie profilaktyki zdrowotnej; wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli,
- ∞ wyjazdów klasowych i wycieczek itp.

Przykłady Dobrych Praktyk

Szeroko rozumiana współpraca z instytucjami: poradnią psychologiczno-pedagogiczną, Miejskim Centrum Profilaktyki Uzależnień, policją, strażą miejską, służbą zdrowia, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, asystentem rodziny, kuratorem sądowym. Pedagogizacja rodziców, organizowanie konkursów, spotkań, warsztatów dla uczniów.

Jako przykłady mogę przedstawić:

- *Mądry nastolatek
- *Opanuj stres
- *Jak skutecznie się uczyć?
- *Ciekawi świata
- *Być asertywnym czyli jakim?
- *Akademia optymizmu
- *Jak uczyć się skutecznie?
- *Trening twórczości
- *Emocjo, chcę cię poznać
- *Bezpieczny każdy krok
- *Powiem Ci
- *Efekt motyla
- *Fakty i mity
- *Pasje i zainteresowania

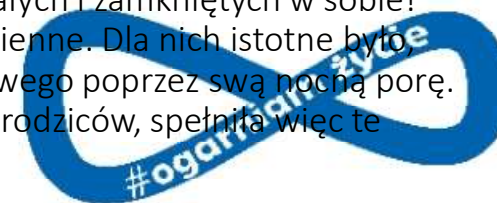

Organizowanie projektu edukacyjnego oraz skoncentrowanie działań i pracy całej szkoły w jego przygotowanie. Jako przykład podam „**Krakowską Noc Matematyki – Królowa nie chce spać**” - projektu, którego celem jest nie tylko ukazanie zastosowania matematyki w życiu codziennym, w różnych dziedzinach nauki, ale przede wszystkim pielęgnowanie potencjału twórczego młodego pokolenia, pasji do działania i bycia dla innych, o czym świadczą relacje uczestników:

„...Ta noc była także czasem integracji, możliwością do bycia razem – w gronie przyjaciół, okazją, aby zobaczyć gmach szkoły w trochę innej odsłonie. Mamy nadzieję, że kolejna edycja Nocy spotka się z jeszcze szerszym rozgłosem i sprawi, że każdy będzie czuł radość z odkrywania matematyki w takim szalonym wymiarze...”

„...Taka noc w szkole, to doskonała okazja do lepszego poznania naszych uczniów, a dla nich -okazja do głębszej integracji. Zabawy były tak zorganizowane, by pokazać dzieciom, że istotą efektywnej pracy zespołowej jest konstruktywne działanie wszystkich członków zespołu. Przy szybkim podejmowaniu decyzji znikają bariery i rodzą się więzi, ponieważ potrzebna jest współpraca...”

„...Ta noc wydawała się magiczna. Warto było przyjść, by zobaczyć miny skupione lub entuzjastyczne (wobec nie zawsze łatwych zagadnień) malujące się na twarzach uczniów, które w czasie zwykłych dziennych zajęć często przybierały zgoła inny wyraz! Warto było obserwować ruchy taneczne uczennic na co dzień sprawiających wrażenie nieśmiałych i zamkniętych w sobie! Warto było więc doświadczyć tego, co w naszych uczniach najlepsze, niepowtarzalne, niecodzienne. Dla nich istotne było, oprócz dążenie do uzyskania praktycznej wiedzy o świecie, wspólne spędzenie czasu, wyjątkowego poprzez swą nocną porę. Noc matematyki połączyła w wspólnym działaniu uczniów, nauczycieli różnych przedmiotów i rodziców, spełniła więc te zadania, które wpisane są w działalność szkoły...”

Dodatkowo udział szkoły w projektach m.in.:

- ∞ Projekt UMK Bezpieczny Kraków: Nowe formy zagrożeń zdiagnozowane w czasie pandemii, „Jak wspierać rówieśników, którzy znajdują się w kryzysie psychicznym?”; „Depresja, wykluczenie, presja, cyberprzemoc”
- ∞ Klasa z Empatią
- ∞ Cybernauci
- ∞ dni tematyczne: tolerancji, życzliwości, języków obcych, sportu
- ∞ Odblaskowa Szkoła
- ∞ projekty charytatywne i działania szkolnego koła wolontariatu
- ∞ Rowerowy Maj, Projekt STARS

Działania wewnętrzne w szkole:

∞ organizacja licznych konkursów promujących zdrowie: „Nałogi to nie dla mnie”, „ABC Bezpieczeństwa”, „Piramida żywienia”,

∞ rozwijanie uzdolnień i zainteresowań uczniów poprzez organizowanie dodatkowych zajęć i osiągnięcie sukcesów przez uczniów. Przykłady w mojej szkole to zajęcia programowania, języka angielskiego, zajęcia sportowe, nauka gry w szachy.

Całoroczny projekt „Spójrz inaczej na agresję”

Wśród 24 klas z Krakowa realizujących projekt w poprzednim roku szkolnym również klasy SP78 realizowały w ramach tego projektu ewaluację programu wychowawczo-profilaktycznego. Celem projektu była weryfikacja i sprawdzenie jakie znaczenie dla rozwoju wybranych przekonań i umiejętności młodzieży ma udział w zajęciach w ramach programu „Spójrz inaczej na agresję”, w zakresie wiedzy i postaw wobec trudnych sytuacji społecznych, postrzegania swojego sposobu radzenia w nich, a także umiejętności empatycznego reagowania i dostrzegania wsparcia wśród osób ze swojego otoczenia. Badania pozwoliły także ustalić zmiany zachodzące w klimacie klasy, to znaczy w relacjach między uczniami oraz w relacjach z wychowawcą klasy.

Organizowanie międzyszkolnych konkursów

Jako przykład może posłużyć cykliczny konkurs „Omnibus – ABC Bezpieczeństwa” zorganizowany we współpracy z policją i strażą miejską. W rywalizacji wzięło udział 8 drużyn z trzecich klas ze szkół podstawowych XVII Dzielnicy Wzgórza Krzesławickie.

Uczniowie współpracujący w trzyosobowych drużynach wykazali się wiedzą i umiejętnościami z zakresu: przepisów ruchu drogowego, zasad udzielania pierwszej pomocy, postępowania w sytuacjach dotyczących przestrzegania zasad bezpieczeństwa w życiu codziennym.

Słowo promocja zaprezentowane kilkanaście razy nie jest tanim chwytem marketingowym, obniżoną ceną w supermarkecie, kartą podarunkową lub dodatkowym gadżetem w akcji reklamowej - promocja zdrowia jest obowiązkiem i strategią działań całej szkoły, aby pomóc młodemu człowiekowi **#ogarnąć życie bo... jest moje, jest jedno i chce mieć na nie wpływ.**

